

Z obsahu:

Žalm Miserere po čtvrté

Katecheze Jana Pavla II.
při generální audienci
30. července 2003

- strana 2 -

Gisela de Pas

(*1930 - †1970)

Obyčejný život prožívaný
s neobyčejnou láskou

- strana 4 -

Růženec a světci Církve

Stefano Maria Manelli
(pokračování)

- strana 6 -

Proč musel Svatý otec zatáhnout

za záchrannou brzdu

Joachim

kardinál Meisner -
Ekumenický sjezd
podpořil zmatek

v německých farnostech -
Encyklika Jana Pavla II.
o Eucharistii by se měla
stát povinnou četbou

- strana 8 -

Může křesťan věřit v Boha?

P. Engelbert Recktenwald

- strana 10 -

Modlitba velkého papeže

k Nanebevzaté

Panně Marii

- strana 12 -

Přímluvy za kněze

- strana 13 -

Žalm Miserere po čtvrté

Během těchto našich úvah o liturgii chval slyšíme po čtvrté přednášet žalm 50, slavné Miserere. Liturgie nám ho totiž předkládá každý týden, aby se stal oázou rozjímání, kde můžeme odhalit zlo, které se zahrnuje v našem svědomí, a vyzývat Pána o očistění a odpuštění. Jak totiž vyznává Žalmista v jiné prosbě, *nikdo živý není před tebou spravedlivý, ó Pane* (Ž 142). V knize Job čteme: *Jak se může ospravedlnit před Bohem člověk a objevit se čistý, kdo se zrodil z ženy? Hle, měsíce se nedostává jasu a hvězdy nejsou čisté pro jeho oči: tím méně člověk, tento červ, lidská bytost, tento červíček.*

Jsou to silné a dramatické formulace, které chtějí ukázat v celé vážnosti a závažnosti omezenost a křehkost lidského stvoření, jeho zvrácenou schopnost rozsevat zlo a násilí, nečistotu a lež. Ovšem poselství naděje v Miserere, které Žaltář vkládá na rty Davidovi, obrácenému hříšníkovi, je toto: Bůh může smazat, obmýt, očistit od hříchu vyznaného s upřímným srdcem (srov. Ž 50,2-3). Hlasem Izaiáše Hospodin říká: *I kdyby vaše hříchy byly jako šarlat, zbledají jako sníh, i kdyby byly rudé jako purpur, budou bílé jako vlna.*

Ovoce lítosti je radost z odpuštění

Zastavíme se krátce u závěru žalmu 50, závěru plného naděje, protože prosebník si je vědom, že Bůh mu odpustil (srov. v. 17-21). Nyní se jeho ústa chystají hlásat světu chválu Hospodina a vydávat tak svědectví, jakou radost zakouší duše očištěná od zlého, a tedy zbavená výčitek (srov. v. 17).

Prosebník dosvědčuje správným způsobem jiné přesvědčení a drží se přitom opakovaného učení proroků (srov. Iz 1,10-17; Am 5,21-25; Oz 6,6): nejpříjemnější oběť, která stoupá k Hospodinu jako dým a líbezná vůně

(srov. Gn 8,21), není celopal bůků a beranů, ale spíše *zkroušené a pokorné srdce* (Ž 50,19).

Následování Krista, kniha drahá duchovní křesťanské tradici, opakuje stejné napomenutí jako Žalmista: „Pokorná lítost nad hříchem je pro tebe příjem-

nou obětí, mnohem líbeznější než vůně kadidla... Ona očisťuje a obmývá každou nepravost.“ (III, 52,4)

Překvapující závěr

Žalm končí nečekaně zcela jinou perspektivou, která jako by byla protirečením (srov. v. 20-21). Od poslední prosby jediného hříšníka se přechází k modlitbě za obnovu celého města Jeruzaléma a ta nás přenáší z Davidovy epochy do epochy zničení města o několik staletí později. Na druhé straně za-

tímco žalm vyjádřil ve verši 18, že Bůh zamítá oběti zvířat, ve verši 21 oznamuje, že Bohu budou tyto oběti příjemné.

Je jasné, že tato závěrečná část byla připojena později, a to v době exilu, a chce v určitém smyslu opravit nebo ale-

spoň doplnit perspektivu davidského žalmu. A to ze dvou hledisek: na jedné straně se neměl celý žalm omezit na individuální modlitbu; bylo zapotřebí pomyslet také na žalostnou situaci celého města. Na druhé straně tu byla vůle změnit dimenzi božského odmítnutí rituálních obětí; toto odmítnutí nemohlo být ani úplné, ani definitivní, protože se jednalo o kult v tůře samým Bohem předepsaný. Ten, kdo dokončoval žalm, měl správnou intuici: pochopil nezbytnost, v jaké se nacháze-

jí hříšníci, nutnost obětního prostřednictví. Hříšníci nejsou schopni se očistit sami; dobré pocity nestačí. Je zapotřebí účinného vnějšího prostřednictví. Nový zákon zjevuje úplný smysl této intuice, když ukáže, že Kristus obětí vlastního života uskutečnil dokonalé obětní prostřednictví.

Dvojitá tvář obětí

Ve své homilii k Ezechielovi vystihl svatý Řehoř Veliký dobře rozdíl v perspektivě, který existuje mezi 19. a 21. veršem Miserere. Navrhuje vysvětlení, které můžeme také přijmout a zakončit tak svou úvahu. Svatý Řehoř aplikuje verš 19, který hovoří o zkroušeném duchu, na pozemskou existenci Církve, a verš 21, který hovoří o zápalné oběti, na Církev v nebi.

Zde jsou slova onoho velkého papeže: „Církev svatá má dva životy: jeden, který vede v čase, a druhý, který přijímá na věčnosti; jeden, se kterým se lopotí na zemi, a druhý, kterým je odměněna v nebi; jeden, ve kterém sbírá zásluhy, a druhý, který se nyní raduje ze shromážděných zásluh. V jednom i druhém životě přináší oběť: zde oběť zkroušenosti a nahoře oběť chvály. O první oběti bylo řečeno: *Mou obětí, Bože, je zkroušený duch* (Ž 50,19). O druhé je napsáno: *Pak opět najdeš zalíbení v zákonitých obětech, celopalech a žertvách* (Ž 50,21)... V obou případech se přináší žertvy, protože zde je žertvou umrtvování těla, nahoře je žertvou sláva zmrtvýchvstání v Boží chvále. Dole se přináší žertva jako celopal, tam pak bude přetvořena ve věčnou neporušitelnost, kde už nebude konfliktů ani nic smrtelného, proto bude trvat celá planoucí láskou k němu ve chvále, která nemá konce.“ (Omélie su Ezechiele/2, Řím 1993, s. 271)

Bolletino Vaticano 30. 7. 2003
Mezititulky redakce Světla

EDITORIAL

Ve svých kázáních zdůraznil Mesiáš několikrát, v čem spočívá rozdíl mezi dosavadním starozákonním kultem a novým způsobem bohocety, který přináší lidstvu, ale nikde nepřináší tuto změnu v tak radikální podobě jako ve své eucharistické řeči, kterou nám do obdivuhodných podrobností zaznamenal apoštol Jan. Dosud se rozdily týkaly spíše nového, dotud zcela

neobvyklého pojetí mravních zásad a požadavků, s jakými by mohl konec konců vystoupit i jiný kazatel či mravokárce. Ovšem tak, jak mluví Ježíš v Kafarnaum po zázračném nasycení, může mluvit jedině buďto blázen, anebo sám Bůh.

Při popisu této navýsost důležité události jako by evangelista předem počítal s tím, že

Pokračování na str. 13

Živý chléb

Zamyšlení nad liturgickými texty
dnešní neděle

Kdo jí tento chléb, živ bude navěky

Pán pokračuje ve své velké eucharistické řeči. Vyprošuj si od Ducha Svatého pravou usebranost a světlo, aby ti neunikl pravý smysl Ježíšových slov, která ti otevírají cestu k největšímu pokladu jeho lásky.

Pán ti chce odhalit své veliké tajemství. Tak jako se v něm spojuje lidství a božství, připravuje ti dar, který ti umožní mít dokonalou účast na jeho božské i lidské přirozenosti. Nesestoupil od Otce jen proto, aby ti zjevil své požadavky a vytýčil tvůj cíl, ale přichází především proto, aby se zázračným a skutečně božským způsobem stal zdrojem síly na tvé životní a duchovní cestě: *Já jsem živý chléb, který sestoupil z nebe.* Pán ti slibuje pokrm, který je úplným opakem toho, čím sytíš své tělo, aby se obnovily jeho síly. Všechno, co jíš, je již mrtvé. Zvíře musí být usmrceno, klas pokosen a jeho zrno rozdrce- no, aby se jako pokrm dostalo na stůl. Tento pokrm již není živý, dokonce záhy podléhá zkáze.

Pro božský život je potřebný božský pokrm. Pán *dává své tělo za život světa.* I on bude usmrcen a rozdrce- n, nikoliv však zbaven života, protože Ježíš sám je Život. Dává se ti za pokrm nikoliv jako mrtvá část těla, ale živý Bůh a člověk. Ježíš není chléb, který končí v tvých útrobách, ale skutečná živoucí osoba, která stane před tebou tváří v tvář.

Mezi židovskými posluchači vyvolávají jeho slova rozepře. Jeho veliké tajemství nachází různý ohlas. Jedni se domnívají, že to, co nechápou, musí odmítnout. Jiní nechápou, ale tuší, připouštějí, že jsou věci, které překračují všechno lidské pomyšlení. Není tomu tak dodnes? Nepotkáváš lidi, kteří se ochuzují o veliký dar Božího tajemství, protože se před ním odmítají v pokoře sklonit? Nepatříš také někdy mezi ně? Ježíš ti říká: V těchto způsobech tak podobných tělesnému pokrmu se ti dávám za pokrm já sám, jsem to já, živý Bůh a člověk, Boží Syn a tvůj bratr.

Pokus se domyslet, jak velice uráží Ježíšovu lásku a dobrotu, když pyšný člověk tato jeho slova podrobuje své kritice a odmítá přijmout tuto skutečnost, jako by se Bůh jen předváděl a uchyloval k nadsázkám, aby nás oslnil. Jestliže Ježíš říká: Tento pokrm jsem já sám, kdo smí usuzovat, že to tak nemyslel a že se jedná jen o tajemnou symboliku? Naopak, Pán své tajem-

ství zjevuje, i když ví, že to dokonce vyvolá bouři nevole.

Proč mu na tom tak záleží? Protože na tom závisí celá naše současná i budoucí existence. *Nebudeš-li jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudeš mít v sobě život.* Bez jeho živého pokrmu chodíš po světě jako živá mrtvola bez skutečného života. Není jiné cesty k nesmrtelnosti než ta, kterou Ježíš nabízí. Různé jiné duchovní techniky, praktiky a cesty tě mohou naplňovat klamnými pocity povznesení a sebeuspokojení, ale nemohou ti dát skutečný život. *Zanechte dětinství, a budete žít. Vykroč na cestu poznání:* Není rozhodující, zda se nyní umíš nějakým způsobem přivést do vytržení, ale zda tě Pán *vzkřísí v poslední den.*

V čem tedy spočívá tvůj skutečný život? Pán to vysvětluje zcela jednoznačně: v tom, že *zůstáváš v něm a on v tobě.* Ježíš chce být tvým jediným životem již zde na zemi, aby mohl být tvým životem po celou věčnost. *Jako mne poslal živý Otec a já mám život z Otce, tak ten, kdo mě jí, bude mít život ze mne.* Znáš nějaký způsob, jak by se Bůh mohl k tobě již na této zemi ještě více přiblížit? Můžeš být mnohem šťastnější než Lazar, kterého vzkřísil a v jehož době přebýval, protože pro tebe připravil daleko větší dar: chce přebývat v tobě, aby ti stále předával svůj život. *Mít život z Božího Syna, co jiného to znamená než žít jako ON. Dávej tedy dobrý pozor, jak se máš chovat: ne jako nemoudrý, nýbrž jako moudrý a dobře využívat tohoto času, protože žijeme ve zlých dobách. Měj na mysli, jaká je vůle Páně.*

Pán si chce již zde připravovat své vyvolené. Zvolil si tajemný dar Eucharistie, aby jeho pozemský život mohl překročit hranice prostoru a času. Aby mohl splnit svůj slib, již tolik staletí přebývá skutečně v našich chrámech a stále nám připravuje svou hostinu života. Není místa na světě, které by mělo více přitahovat tvé srdce. Musí tě však naplnit velkou starostí, že je tolik lidí, kteří nic nevědí nebo dokonce ani nechtějí vědět o jediné podmínce skutečného života. Ježíš nemluví o své podmínce jako o jedné z pluralitních možností. Kdo nejí jeho tělo, nemá v sobě život. To není nadsázka, to je realita. Není tedy divu, že *mocní strádají a hynou hladu*⁽¹⁾. Pros svého Pána, aby ti *bylo líto zástupů* jako jemu⁽²⁾ a dej mu k dispozici všechno, co jsi a co máš, aby se i těmto nekonečným zástupům hladových dostalo skutečného živého chleba a okusili, jak je Pán dobrý.

Bratr Amadeus

⁽¹⁾ resp. žalm 34; ⁽²⁾ srov. Mk 6,34

Liturgická čtení

1. čtení – Př 9,1-6

Moudrost si zbudovala palác, opřela jej o sedm sloupů. Pobila dobytek, smísila víno, připravila také svůj stůl. Poslala své služebnice volat z vyvýšenin města: Kdo je nezkušený, ať sem přijde, kdo je bez rozvahy, toho chci učít. Pojd'te, můj pokrm jezte, víno, mnou nalité, pijte! Nechte dětinství, a budete žít, po cestě poznání chod'te.

2. čtení – Ef 5,15-20

Dávejte dobrý pozor, bratři, jak se máte chovat, ne jako nemoudří, ale jako moudří; dobře využívejte času, protože žijeme ve zlých dobách. Nechovejte se tedy nerozumně, ale mějte na mysli, co je vůle Páně.

Neopíjejte se vínem, vede to jen k výstřednostem, ale dejte se naplnit Duchem. Když mezi sebou mluvíte, užívejte slov ze žalmů a duchovních písní; ze srdce zpívejte a hřejte Pánu. Děkujte stále Bohu Otci za všechno ve jménu našeho Pána Ježíše Krista.

Evangelium – Jan 6,51-58

Ježíš řekl zástupům: „Já jsem chléb živý, který sestoupil z nebe. Kdo bude jíst tento chléb, bude žít navěky. Chléb, který já dám, je mé tělo, obětované za život světa.“

Židé se mezi sebou přeli a říkali: „Jak nám tento člověk může dát jíst svoje tělo?“

Ježíš jim řekl: „Amen, amen, pravím vám: Když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v poslední den.“

Vždyť mé tělo je skutečný pokrm a má krev skutečný nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm. Jako mne poslal živý Otec a já žiji z Otce, tak i ten, kdo jí mne, bude žít ze mne.

To je ten chléb, který sestoupil z nebe; ne takový, jaký jedli naši otcové, a umřeli. Kdo jí tento chléb, bude žít navěky.“

Gisela de Pas (*1930 - †1970)

Cesty k svatosti bývají nejrozmanitější a jsou přizpůsobeny povolání jednoho každého. Nyní je čas postavit všem před oči s přesvědčující silou toto vysoké měřítko obyčejného křesťanského života (Jan Pavel II. TMI 31).

Gisela de Pas je svědkyní tohoto vysokého nároku obyčejného křesťanského života. Její život byl docela obyčejný, ale její láska neobyčejná.

Gisela a Ludvík

Gisela se narodila 25. března 1930 v Rouen. Ve dvaceti letech ukončila svá studia jako zdravotní sestra. V 21 se vdala za Ludvíka de Pas. Čtyři měsíce před svatbou napsala:

Věčnost bude nádherná, až Ludvík a já budeme věčně v nebi se svou láskou. Naše dvě cesty se nyní spojily, my je vedeme po stezce, která vede k Bohu. Bůh je Dobrota, Láska a Krása. Ludvík mě ujišťoval, že toto štěstí na mě čeká později. Ale já jsem mu řekla, že ne později, ale už nyní hledám ten nekrásnější život, jaký existuje. Život je velice krátký. Moje láska je velmi silná. Děkuji Bohu za tuto velkou lásku.

Děti jsou pravá radost

Radostí jejího domova bylo sedm dětí. Ludvík, který pracoval jako zemědělec, založil klub Pony, který přitahoval mnoho dětí. Gisela je všechny uměla láskyplně přijímat. Ve dvaceti pěti letech byla matkou tří dětí a napsala: *Život je krásný, když můžeme být s dětmi. Dospělí jsou často nudní, dělají si tisíce starostí pro nic za nic. Děti, ty jsou radost.*

Její vzorem byla Panna Maria: *Chtěla bych vést život, který by mohl být pro mé děti vzorem, s elánem mládí, který směřuje k ideálu a ke kráse. Chtěla bych dětem porozumět. Svatá Panno, pomáhej mi při tom!*

Její láska k dětem se neomezovala pouze na její vlastní děti. Když musela být dopravena do nemocnice, viděla děti nemocné na leukémii. Ona, která zanechala doma sedm sirotků, modlila se plná soucitu za tyto malé nemocné: *Pane, smiluj se, neustříhni tak rychle tyto*

cesty, plné naděje. Ony ještě nepoznaly obdivuhodnou krásu svého stvoření.

Její velkým přáním bylo, aby mezi všemi, kteří bydleli v jejím domě a navštěvovali ho, panovala harmonie: *Tvoje přítomnost, Pane, ať je v celém domě a v srdci všech těch, kteří v něm bydlí a navštěvují ho.*

Gisela bděla nad vývojem svých dětí a velice ji těšilo, když viděla, že přerůstají sebe samy: *Milujte své děti z celé síly. Nemilujte je průměrně. Smyslem života je plně se uskutečňovat, to znamená přerůstat sám sebe. Přerůst své starosti a své závislosti.*

Utrpení je také radost

Gisela milovala růže, zpěv vlaštovek, věrný pohled svého psa a poníků, kteří byli také radostí jejich dětí. Gisela byla srdcem naplněného rodinného života.

Náhle bylo všechno jinak. Ve 33 letech se dověděla, že trpí rakovinou. Podnikla všechno, co mohla podniknout, aby se uzdravila. Modlila se za své uzdravení a prosila druhé, aby se za ni modlili. Napsala svým dětem: *Myslím, že prožijete radostné prázdniny. Nemusíte pro mě nic dělat, protože o mě bude*

dobře postaráno. Musíte jen prosit svatou Pannu a často jí opakovat: Milá Maminko v nebi, uzdrav naši maminku. A svatá Panna vás vyslyší.

Celou svou důvěru vkládala v Boha: *Ty jsi probudil Lazara, ty můžeš i mně darovat nový život. Když nemoc neúprosně pokročila a nedocházelo k uzdravení, viděla v utrpení naplnění svého povolání, toho, co jí Ježíš řekl v modlitbě: Tvoji úlohou je milovat mě stále více a více. Bůh tě povede po cestě, kterou si můžeš zvolit, neznepokojuj se.*

Zvolila si cestu, kterou jí Bůh nabídl. *Ježíš a já jsme si vyměnili pohledy lásky.*

U Gisely bylo všechno velice jednoduché: *Utrpení je dobré, když je přijímáme.*

Musela často opustit svoji rodinu a odejít do nemocnice. To bylo pro ni těžké: *Dnes jsou moje myšlenky černé a myslím na svou smrt.*

I přes svou těžkou nemoc se Gisela zajímala o všechno, co se kolem ní dělo. Pletla pro své děti. Ona to byla, kdo je povzbuzoval a dělal jim radost. Odevzdala se tak dokonale Bohu, že mohla říct s velkou prostotou své přítelkyni: *Ať už zůstanu na zemi, nebo půjdu do nebe,*

budu tak i onak šťastná. Vyhliďka na smrt mi nepůsobí úzkost, je to velká milost, zemřít, když milujeme Boha.

I když ve svých zkouškách zůstávala zcela klidná, utrpení bylo zde a bylo zjevné. Zvláště 24. prosince, když se velice těšila, že bude moci Vánoce trávit se svým mužem a dětmi. Protože se jí však nevedlo dobře, musela ke své velké bolesti zůstat v nemocnici. *Ježíši, ty jsi přemohl svět. Nikoliv zbraněmi a bombami, ale dřevem Kříže. Měla jsem takovou touhu nést tvůj kříž a tys mi dal nyní kousek svého kříže.*

Jana, jedna z jejích přítelkyní, vypráví: *Viděla jsem ji naposled několik měsíců před její smrtí. Nebyla tu už žádná lidská naděje. Lékaři se snažili rodinu na to připravit. Našla jsem Giselu vyčerpanou, ve stavu velké pokory a klidu, zcela odevzdanou jako dítě. Připravenou chválit svého Boha.*

Gisela si až do konce přála, aby se uzdravila a mohla zůstat u své rodiny, u dětí, které potřebovaly svou maminku: *Vím, že smrt je blízko. Nemám strach. Ale bylo by mi milé, kdyby mě Bůh chtěl uzdravit, kdyby mi dovolil, abych zůstala u svých dětí. Myslím, že ho o to budu prosit. Žít na zemi je krásné.*

Nezřekla jsem se dobrodružství života

Celá rodina na několik dní odjela. Gisela jako obyčejně chtěla, aby se kvůli ní pokud možno nic neměnilo. Aby nezůstala zcela sama, přišla jedna její přítelkyně, věřící zdravotní sestra, které působilo potěšení být s Giselou. *Když jsem přišla,*

Rodinné foto: Gisela se svým mužem a sedmi dětmi

našla jsem Giselu, jak sleduje v televizi mši svatou. Je klidná a zesláblá, ale vnímavá pro vše, co jí obklopuje. Myšlenka, že odloučení je již tak blízko, mi stále nešla na mysl. Farář navrhl, že přijde a bude sloužit mši svatou v jejím pokoji. Byl to pro ni drahocenný okamžik, ze kterého čerpala sílu a klid.

Její jazyk byl zcela vyschlý a to jí bránilo v řeči. Infuze, kyslík, všechno přijímala. O svém manželovi mluvila s obdivem a povzbuzovala ho do budoucnosti.

Gisela byla odevzdána do Otcovy náruče skrze Matku Boží jako malé dítě. *Nežrekla jsem se dobrodružství života, proč bych se měla zříkat smrti?*

V noci před její smrtí se celá rodina shromáždila v jejím pokoji. Manžel Ludvík vzpomíná: *Všech osm se nás kolem ní shromáždilo a každý držel pevně svůj růženec, který nás Gisela naučila milovat. Hodina jejího »Fiat« se stále více přibližovala. V tichu této poslední noci probíhalo mou myslí 19 let našeho společného života, všechny naše radosti, všechny naše starosti... Gisela byla se svou prostou láskou stále přítomná. Náš domov vyrostl tak rychle... A před svým zrakem jsem viděl těch posledních sedm let, kdy bojovala se svou nemocí, aby mohla zůstat déle s námi.*

4. února 1970 (25. února by jí bylo 40), vstoupila do radosti nebe, v poledne, o kterém několik měsíců před smrtí napsala: *»Hodina Anděl Páně, hodina radosti, hodina naděje, ve které je svatá Panna zde, aby tě, Ježíši, přijala z nebe.«*

Po její smrti bylo možno číst z její tváře její radost a věčné štěstí. Její sebedarování bylo naplněno.

Veronika, Giselina dcera, hovoří o své matce

Moje maminka se modlila růženec velice ráda a často mi říkala: *Růženec je největší zbraň v životě.* Myslím často na tato její slova. Jsou asi důvodem toho, že u sebe stále nosím růženec a bě-

Gisela ve věku třiceti let se svými dvěma dcerami

hem dne se ho modlím. Jako děti jsme se v rodině velice záhy naučily modlit se růženec, aby nás Maria vedla k Ježíši.

Maminka nebyla žena, která je celý den na kolenou ponořena v modlitbě, byla realistická, aktivní a vnímavá. Byla to statečná žena. Pracovala v zemědělství, můj otec byl sedlák, vidala jsem ji u ovcí, jejichž vlnu stříhala, nebo jak třídila vejce a poslouchala přitom z kazety angličtiny. Děla si totiž kurz angličtiny, aby nám mohla pomáhat se školními úlohami...

Šila nám šaty, byla velice šikovná. A pletla pro nás, pletla ještě během své nemoci na lůžku.

Když táta založil klub s poníky, maminka dávala dětem kurzy jízdy na koni a starala se o kancelář. Vzpomínám si, že mi často říkala: *Je třeba děti denně povzbuzovat, musíme je pochválit, abychom posílili jejich sebedůvěru. Potom je možno jim*

říct také, co není dobré a co mohou zlepšit.

Když jsem jí svěřila první tajemství své lásky, vyslechla mě a uklidnila mě. Mluvily jsme o velké lásce, o lásce, která ji spojovala s tatínkem. Ráda jsem jí naslouchala, bylo to krásné a tak prosté...; a všechno zůstalo mezi námi.

Pak přišla její nemoc. Moji rodiče podnikli všechno, aby život šel dále i přes její pobyty v nemocnici, její slabost nebo dny, kdy musela ležet.

Milovala jsem zvláště prázdniny, kdy jsme se setkávali s přáteli z klubu Pony. Můj táta organizoval tábor a maminka mu pomáhala. Nakonec už nemohla mnoho udělat, nemohla se zvednout z lůžka, ale měla účast na všem, co jí obklopovalo, na rodině i na klubu.

Když mi bylo třináct, měla jsem s jednou přítelkyní na starosti kuchyni. Každé ráno jsme šly k mamince do poko-

Gisela se svým nejmladším synem necelý měsíc před svou smrtí

je a dostaly jsme od ní pokyny. Dala nám malý sešit, do kterého všechno zapsala, jaké máme vařit jídlo a jak při tom postupovat. Často měla zavřené oči a modlila se. Nikdy jsem neslyšela, že by se litovala nebo si stěžovala. Přirozeně řekla: *Jsem tak unavená, zvláště tehdy, když my děti jsme se začaly v jejím pokoji hádat.*

Poslední prázdniny jsme strávili s mamkou v Alpách, protože horský vzduch jí dělal dobře. Jela tam předem s těmi nejmenšími. Chtěla jim ještě tak mnoho dát, protože viděla, že se blíží konec. Bojovala proti nemoci, aby mohla s námi zůstat co nejdéle. Současně však věděla, že k uzdravení nepotřebuje nic menšího než zázrak, ale její dny byly sečteny... Neměla ze smrti strach, měla o nebi velice jasnou představu... Ale její nejmladší syn byl ještě tak maličký. Dnes, kdy jsem sama matkou, musím si přiznat, že potřebovala nesmírnou důvěru, aby zůstala tak klidná a usmívavá se až do konce.

Je mnoho okamžiků, které znovu promyslím, když vzpomínám na maminku. Jako bych byla malé dítě a ona mě stále nosila. Byla jsem velice úzkostlivá, snad pro zkušenost jejích pobytů v nemocnici. Vzpomínám na dlouhé procházky, při kterých jsme trhaly květiny a ona se mnou s nadšením mluvila o kráse stvoření a o Bohu, a to tak přirozeně, že to byl pro mě ten nejnornější svět. Vzpomínám na večery, kdy jsme se scházeli k rodinné modlitbě.

Jak mnoho let uplynulo od doby, kdy jsem seděla na jejím nemocničním lůžku. Miluji její přítomnost, její něžnost. Mluvila s nadšením o nebi, kde je věčná Lásky, kde budeme jednou spolu. Nemohu si už vzpomenout na doslovné znění, které použila, ale tehdy mě obdarovala tím, že věřím na věčné štěstí v nebi, které je připraveno pro každého z nás.

Podle Feu et Lumière
překlad -lš-

Růženec a světci Církve (5)

Růženec všude

Jednou z nejcharakterističtějších a nejužitečnějších předností modlitby svatého růžence je, že je možné se ho modlit všude. Držet v ruce růženec a odpočítávat na něm Zdrávasy je možné na každém místě, na cestě, ve vlaku, v době čekání nebo na zastávce autobusu, při čekání ve frontě, ba i při řízení auta.

Pomysleme na sv. Antonína Klareta, který jako mladík, když pracoval v přádelně, modlil se s dělníky růženec, zatímco obsluhoval stroje. Také v přestávkách zasedání 2. vatikánského koncilu, když všichni vycházeli ze zasedací auly, aby se trochu prošli nebo si dali kávu, Don Giacomo Alberione setrval na místě, poklekl a modlil se růženec.

Růženec se můžeme modlit sami nebo ve skupině, s velkými i s malými, hlasitě i potichu. Modlitba růžence nevyžaduje žádný aparát ani obřady, je lhostejné, zda se modlíme za živé či za mrtvé, u lůžka umírajícího nebo u kolébky novorozence... Růženec je úžasná modlitba, opravdu nejprostší a nejuniverzálnější.

Je pravda, že nejideálnějším místem pro modlitbu růžence je kostel, kde se ho modlíme na kolenou před svatostánkem nebo u oltáře Panny Marie, jak to činil každý den svatý P. Pio z Pietrelciny. Ale když to není možné, může se duše postavit kdekoliv do přítomnosti Panny Marie a obrátit se na ni se zbožnou modlitbou Zdravas Maria.

A také v tom nám svatí ukazují svým příkladem, že růženci se daří všude, že není podmíněn prostředím nebo řády, může se konat na každém místě a v každou hodinu.

Růženec na cestách

Zvláště se můžeme modlit růženec tiše, když někam krá-

číme nebo cestujeme, což bývalo obvyklé zaměstnání světců.

Někteří svatí ukazují také vnějším způsobem, když jdou po cestě, že mají růženec vždy ve svých rukou.

Svatý Jan Křtitel De La Salle krácel vždy s růžencem v ruce; a nejen sám, učinil z toho takřka povinnost pro všechny své syny, aby se cestou vždy modlili růženec.

Svatý Ludvík Maria Grignon z Montfortu měl růženec jako nerozlučného druha na svých nekonečných misijních cestách a posvětil svým Ave Maria četné cesty a kraje Francie.

Sv. Filip Neri, sv. Felice da Cantalice, sv. Alfons z Liguori a mnozí jiní se netajili s tím, že když kráčeji nebo cestují, modlí se přitom bezpočet růženců.

Bylo krásné vidět sv. Leonarda da Porto Maurizia, když se vracel večer do kláštera po apoštolské námaze, jak se modlí růženec celý usebraný a klidný. Stejně tak tomu bylo u sv. Jana Berchmanse, který se s jinými mladými spolubratry modlil růženec na cestách městem.

Sv. Karel da Sezze, když šel na venkov nebo se vracel, mod-

lil se vždy růženec. A služebník Boží Anselm Treves, když někoho potkal na cestě, položil mu obyčejně otázku: „*Měl jsi pěknou procházku? ... Rozsával jsi na své cestě hodně Ave Maria?*“

Svatý Corrado da Parzhan, pokorný bavorský kapucín, sdružoval na ulici chlapce a modlil se s nimi v průvodě růžence a vzdělával tak celý kraj.

Svatou Janu z Arcu bylo možno spatřit, jak jede na koni vedle svého krále. Byl to sám král, který se jí zeptal, o čem to „sní“, když jede tak usebraná mlčky na koni: „*Sire,*“ odpověděla hrdinka, „*modlím se růženec.*“

Za našich dnů svatá Bertilla Boscardinová z Vicenzy, sv. Maxmilán Kolbe, Don Dolindo Ruotolo z Neapole kráčeli po cestách za modlitby růžence.

Svatý Josef Cafasso vyprávěl, že jednoho dne velice časně ráno potkal v Turíně velice usebranou stařenku. Světec se k ní přiblížil a zeptal se: „*Copak, má dobrá stařenko, tak časně ráno na cestě?*“ „*Jdu čistit ulice,*“ odpověděla. Překvapený světec se zeptal: „*Co tím myslíte?*“ „*Tuto noc se konal karneval a bylo spá-*

cháno mnoho hříchů. Proto jdu a modlím se růženec, abych očistila ulice.“ Hodná stařenka!

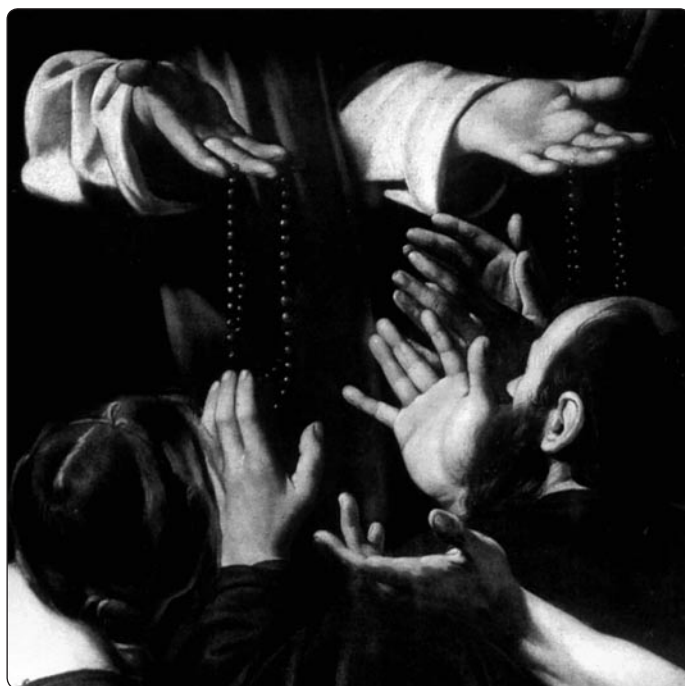
Co říci o dnešních našich cestách? Korupce, skandály, nemravnosti na stěnách, v oděvech, v gestech, rouhání ve slovech, zpěvech... Není dnes zapotřebí kráčet s růžencem a očistit všechny cesty světa, zamořeného sexem?

Vězení, bunkry, poušť

Modlitba růžence dala zaznít mariánské modlitbě v prostředí nejodlehlejších a v místech nejpodivuhodnějších. Blahoslavený Teofano Venard, mučedník minulého století, který byl poslán do vězení, posvětil svou pryčnu pokornou modlitbou růžence. Modlil se s velkou zbožností, jež dojímal všechny, kteří ho viděli. Totéž činil sv. Kašpar Bufalo s dalšími pronásledovanými kněžími během věznění.

Svatý Maxmilán Kolbe, který se obětoval v koncentračním táboře v Osvětimi za jednoho otce rodiny, když byl zavřen v bunkru, aby hladověl spolu s devíti druhy, proměnil strašné podzemí na nové katakomby, kde zaznívala vroucí modlitba k Panně Marii. „*Ani se nezdá, že je to bunkr hladomorny, tam dole*“, poznamenal jeden dělník. „*Zdá se, jako by to byla krypta kostela. To se ještě nikdy nestalo...*“ Z cely, kam byli nešťastníci za živa pohřbeni, bylo slyšet každý den hlasitou modlitbu růžence, duchovní zpěvy, ke kterým se přidávali také vězni ze sousedních cel... „*Pokaždé, když jsem sestupoval dolů, šířily se celým podzemím vroucí modlitby a zpěvy k počtě Svaté Panny. Začal P. Maxmilán a všichni se přidávali.*“

Přenesme se na Saharu a najdeme zde bratra Karla Foucaulda, malého bratra Ježíšova. Uvidíme, že chce mít za patronku své poustevny Pannu Marii Růžencovou a v jeho duchovních poznámkách najdeme toto předsevzetí: *Každý den se pomodlit celý růženec nahlas a s velkou věrností a velkou láskou. Není*

dojemné pomyslet, že toto *Ave Maria* se ozývalo hlasitě v tichu pouště a neslo se od duny k duně?

Nemocnice a královské paláce

Svatý Josef Moscati, velký lékař Neapole, s sebou nosil stále růženec. Když byl v ordinaci a měl před sebou obtížný případ, strčil na chvíli ruku do kapsy, stiskl růženec a žádal Marii o pomoc. A jeho diagnózy byly mimořádně přesné, často přímo zázračné.

Svatý Kamil de Lellis, zakladatel Služebníků nemocných, dával zaznívat růženci na chodbách četných nemocnic a útulků pro nemocné. Každý den se modlil v nemocnici s nemocnými a svým synům doporučoval, aby také v kancelářích a prostorách, jako jsou kuchyně a prádelny, se pravidelně modlili růženec.

Svatý Jan z Boha a svatá Jana Antida da Thouret, sv. Vincenc Palotti a sv. Maria Bertilla rozvinuli svaté dílo pro duchovní posilu a mravní podporu pro mnoho nemocných skrze modlitbu růžence, která proměňuje každé lůžko nemocného na oltář modlitby a živé oběti.

Přesuňme se nyní na hory a vzpomeňme na studenta Piera Giorgia Frassatiho a univerzitního učitele Contarda Ferriného, oba náruživí alpinisté, ale stejně náruživí milovníky růžence, kteří nevynechali tuto modlitbu ani v den nejodvážnějších výstupů, v alpských útulcích, hotelech či na štítech hor.

Modlitba růžence zaznívala ve velkých sálech panovníků. V paláci, kde žila Maria Kristina Savojská, kterou připomínají mnohá svědectví, již jako docela mladička procházela odpoledne pokoji a zvonečkem svolávala personál k modlitbě růžence.

Poslední příklad tím aktuálnější, čím významnější a odvážnější je příklad papeže Jana Pavla II., který během slavnostního projevu v OSN v paláci Spojených

ných národů držel v ruce růženec. A kdykoliv se procházel vatikánskými zahradami, mezi jeho prsty procházela zrnka růžence.

V rodinách

A co říci o růženci v rodinách? Je to jedna z nejkrásnějších kapitol o rodinách, kterou světci darovali Církvi. Je velmi mnoho světců, kteří patřili k ro-

dinám oddaným modlitbě růžence. Připomeňme alespoň sv. Gabriela od Bolestné Matky Boží, sv. Josefa Cafassa, sv. Gemmu Galgani, Leonarda Murialda, sv. Marii Gorettiovou, sv. Marii Bertillu, bl. Contarda Ferriného, sv. Maxmiliána Kolbeho, sv. P. Pia a mnoho dalších.

Je to opravdu působivá a výchovná podívaná na rodinu spojenou v modlitbě růžence. To

je skutečná *domácí církev*, která má své srdce v Marii a svůj oltář v Ukřižovaném.

Dojemný příklad nám poskytuje bl. Anna Maria Taigi, matka sedmi dětí, s jakou pečlivostí se starala denně o modlitbu růžence ve své rodině, jak dosvědčují samotné její děti.

Služebník Boží Josef Tovini, otec deseti dětí, se večer modlil růženec s celou rodinou a při této modlitbě museli být všichni přítomni, i ti nejmenší, protože podle jeho představ, i když ještě nemohou chápat smysl této modlitby, jejich dětský sluch si zvyká na její rytmus.

Pavel VI. má pravdu, když píše, že „*růženec je třeba chápat jako jednu z nejvýznamnějších a neúčinnějších společných modliteb, ke které je křesťanská rodina pozvána*“, a připomíná, že „*jestliže rodiny chtějí žít v plnosti svého povolání a spirituality vlastní křesťanské rodině, musí s veškerou energií překonat všechny překážky, které brání rodině, aby se sešla ke společné modlitbě.*“ (*Marialis cultus*, 54)

Ničemu jinému nesmíme věnovat čas, když se jedná o společnou modlitbu růžence, protože, jak říká Pius XII., „*není jistějšího prostředku, jak svolat Boží požehnání na rodinu, než společná modlitba růžence v rodině...*“

Když blahoslavený Bartolo Longo uvažoval o všech velkých dobrodincích a milostech, které přináší růženec rodinám, založil Zbožnou jednotu jako prostředek na propagaci růžence v rodinách.

Jednotící síla růžence pro rodinu, která se ho společně modlí, je nevyčísitelná. Bohužel dnes tato jedna z nejkrásnějších a nejdůležitějších tradic našich katolických rodin se povážlivě vytrácí a jsou to již miliony růženců, které se v rodinách nikdo nemodlí. Jak reagujeme na mateřskou výzvu Madony z Fatimy?... Televize vytlačila růženec. Jak smutné!

(Pokračování)

Kritická situace v Brazílii

Církev v Brazílii požaduje větších ochran pro ochránce chudých.

Zastat se v Brazílii chudých je životu nebezpečné. Dne 18. července to zaplatil životem italský kapucín, známý svou angažovaností jako „apoštol bezzemků“. Zastřelili ho profesionální vrahové, které si vydržují velkostatkáři. Velkostatkářské milice zasahují proti každému, kdo veřejně

prohlásí, že požaduje spravedlnost a zastane se třeba jen slovem chudých lidí a jejich lidské důstojnosti. Biskup Erwin Kräutler, kterému bylo několikrát vyhrožováno a který jen se štěstím vyvázl z napadení, požaduje radikální zásah vlády. Stejný je i požadavek brazilské biskupské konference. Biskupové jsou si ovšem vědomi, že prezident Lula za šest měsíců nemohl dělat divy.

Proč musel Svatý otec zatáhnout za záchrannou brzdu

Ekumenický sjezd podpořil zmatek v německých farnostech – Encyklika Jana Pavla II. o Eucharistii by se měla stát povinnou četbou

Jeden kněz z jedné východní sousední země, který má ve diecézi velkou odpovědnost, navštívil své příbuzné, kteří se asi před dvaceti lety vystěhovali do Spolkové republiky Německo. O svých zkušenostech s příbuznými mi pak vyprávěl při jednom našem setkání. Domníval se, že svým smýšlením a jednáním se stali vlastně protestanty, aniž to vědí. Na moji otázku, jak dospěl k takovému závěru, vysvětlil mi v dlouhém rozhovoru: Jeho příbuzní tráví neděle bez účasti na mši svatě, dělají pokání bez zpovědi. Eucharistie pro ně neznámá skutečnou přítomnost Krista a jejich farní kostel nemá otevřené dveře. Protože se během dne nikdo nepřichází modlit, je kostel uzavřen. A návštěvník k tomu dodal: „Tak jsme u nás doma zažili protestanty.“ Co k tomu říct?

1. Neděle beze mše

První křesťané žili z neděle jako z denního chleba. V době pronásledování jim byla výslovně nedělní eucharistická shromáždění zakázána, ale oni odpovídali: „Nemůžeme žít bez našich setkání a bez slavení Eucharistie!“ Šli raději do vězení a třeba na smrt, než aby se zřekli slavení neděle.

A skutečně, s nedělí je to jako s dálkovým vedením, které přenáší elektrickou energii. Jestliže jsou stožáry postaveny příliš daleko od sebe, pak se vedení prověsí, dotýká se země, přenos elektřiny je narušen a světlo nesvítí. Jestliže doba mezi dvěma eucharistickými slavnostmi je delší než sedm dní, pak naše životní vedení se rovněž prověsí, přijde do styku se zemí a světlo víry hasne. Slavit může člověk jen to nebo toho, kdo je větší

než on sám, protože člověk jako měřítko je příliš malý. A v eucharistické slavnosti je člověk vyzvednut sám nad sebe a nad všední den, pracovní týden dostane v odlesku záře nedělní eu-

charistické slavnosti lesk a důstojnost. Ztratit neděle znamená ztratit všechno! Naše kultura nedělí a svátků žije z eucharistické slavnosti. Proto trvá Církev na dodržování svátečních dnů, nikoliv kvůli sobě, nýbrž kvůli lidem, aby jejich život dostal lesk a důstojnost.

Když se mezi katolickými křesťany rozmáhá neděle bez mše svaté, je to alarmující znamení. Počet návštěvníků bohoslužeb klesá. Kázou ještě naši kněží o milosti a ceně neděle?

Nebo se věřící stali pro takové poselství hluchí?

2. Pokání bez zpovědi

Další prvek, který návštěvníkovi ze střední Evropy připomíná protestantismus, je pokání bez zpovědi. Ve většině katolických kostelů ještě stojí zpovědnice, ale nejsou používány; nikoliv proto, že se zpovědní rozhovor provádí jinde, nýbrž proto, že nikdo nechodí ke zpovědi. To je skutečně alarmující znamení. Nejvyšší formou milosti je omilostnění a nejvyšším darem je odpuštění. Když od Otce neodebíráme jeho nejdrahocennější dary, přestává pro nás být Bůh Bohem. Chybějící prožitek Boha se projevuje v chybějící zpovědní praxi.

Naše společnost je skrz naskrz náboženská, ale náboženstvím bez Boha. Lidé si poskládají své vlastní náboženství ze všech možných prvků, ale vždy tak, aby se potvrdil a posilnil jejich životní styl, jejich vlastní pojetí života. Evangelické církve ztratily mnoho z podstaty své víry ztrátou zpovědi, ke kterému došlo za osvícenství. Nyní jsme tím nakaženi i my a naše farnosti to ochuzuje, dělá duchovně sterilní, sekularizované a zesvětštělé. Faráři sdělují, že před Velikonocemi 90 % kající-

ků jsou přistěhovalci nebo vystěhovalci z východní Evropy. Jak dlouho to budou ještě dělat, než si zvyknou na zlevněné pokání bez zpovědi, které je pouhým sebeklamem?

3. Eucharistie bez skutečné přítomnosti

Toto „bez“ je pro mě to nejnebezpečnější a nejotřesnější. Můj společník mi vyprávěl, že ve farnosti jeho příbuzných se Eucharistie přechovává ve vedlejší kapli, takže věčné světlo není vůbec vidět a nikdo, kdo vstoupí do kostela, již nepokleká. Před bohoslužbou se nekoná žádná modlitba. Všichni si hned sednou jako v čekárně a začnou si povídat se svými sousedy. Nevzniká tu vůbec vnitřní prostor, který je důstojný Eucharistie. Neujasněnými a heretickými kombinacemi některých profesorů teologie se věřícím namlouvá, že naše eucharistická slavnost je zaměnitelná s evangelickou večeří, že jako katolíci můžeme přijímat i u nich a stejně tak protestanti u nás mohou přijímat Nejsvětější Eucharistii.

Tím je zasažen životně důležitý nerv Církve a zdá se, že naše Církev se tak definitivně stává protestantskou. Mnoho katolických věřících tak u nás ztratilo svůj domov. Není vůbec výjimkou, že věřící váží velmi dalekou cestu, aby přišli do míst, kde se ještě slaví mše svatá podle katolické víry.

Svatý otec v této době zatáhl za záchrannou brzdu, když nám dal encykliku *Ecclesia de Eucharistia*. Zde se zcela jasně připomíná a předkládá jako nauka Církve, co Církev o Eucharistii prohlásila a v co věří. Eucharistická slavnost je zpřítomnění Kristovy oběti na kříži. Může být platně a správně slavena jen platně posvěceným knězem, který skrze svého světitele – biskupa – má návaznost v apoštolské posloupnosti až k samým apoštolům a tím ke Kristu. V eucharistických způsobech je Kristus

Děti jako oběti

Více než 1000 dětí se stalo v uplynulých 40 letech obětí sexuálního zneužití v diecézi Boston. Vyplývá to ze zprávy generálního prokurátora v Messachussets, která byla zveřejněna 23. července. Po šestnácti měsících vyšetřování je zřejmé, že počet a závaž-

nost trestných činů duchovních osob v tomto směru překonávají všechny dosavadní obavy. Prokurátor Tom Reilly hovoří také o neomluvitelném chování církevního vedení včetně kardinála Bernarda Lawa, který již mezitím odstoupil.

Moderní exegeze?

opravdu skutečně a podstatně přítomen. Malá hostie, materiální nic, to je to naše Nejsvětější, protože je to více než věc, jsi to Ty, Kristus, Syn živého Boha.

4. Kostel bez otevřených dveří

Svatostánek patří z tohoto pohledu do zorného pole farnosti, věčné světlo musí být pro všechny viditelné a říkat: Ticho chrámového prostoru je ticho naplněné Ježíšem, které nás zve ke klanění, k důkuvzdání a prosbám. Když se to děje lidsky oslovujícím způsobem, pak jsou zde i během dne lidé, kteří uctívají eucharistického Pána a klanějí se mu, je to pak pro ně živý chrám a pak mohou být naše chrámy opět otevřeny, takže se stanou otevřenou Církví a kostely bez otevřených dveří budou patřit minulosti.

Moje zkušenost jako biskupa ukazuje, že z ekumenických dnů v Berlíně vzešla velká dezorientace a zmatek do našich farních společenství. Protože se tam např. konala v neděli ráno ekumenická bohoslužba, domnívají se někteří, že je to možné všude. Biskupové to přes zjevné námitky přešli mlčením.

Protože od samého začátku všichni účastníci srazu diskutovali o interkomunio a uskutečnily se zde dvě nepřipustné akce, v některých farnostech v tom pokračují. Praktikují to nejen běžní nedělní návštěvníci bohoslužeb, ale i pomocníci pro rozdělování Eucharistie a dokonce někteří kněží. Mohu jen opakovat: byl zasažen nerv naší katolické víry.

Při každém kněžském svěcení ptá se biskup kandidáta kněžství výslovně, zda je ochoten a připraven slavit tajemství Eucharistie podle církevní tradice a s úctou. A teprve když s tím vysloví souhlas, může na něho vložit ruce ke kněžskému svěcení. **Když kněz poruší tento slib, ztrácí právo přistoupit k oltáři a slavit Eucharistii. Totéž platí pro ostatní služebníky, jáh-**

Rázného vyúčtování s moderní biblickou vědou se ujal profesor teologie Klaus Berger z Heidelbergu: „Pokládám normální produkty současné exegetické vědy za smrtelně nudné,“ prohlásil pro katolický magazín PUR. Metody kritických teologů, kteří chtějí s pomocí psychologie, sociologie a moderního sekulárního pojetí světa určovat, co má z Nového zákona platit a co ne, označil za „zřetelně“. Výsledek této vědecké metody je nepřijatelný. Místo toho prosazuje Berger „nové formy setkání s Písmem svatým jako v minulosti“. Chápe tím způsob, jak se zacházelo s Písmem svatým ve středověkých kláštorech. Teolog chválí Svatého otce za

ny, ale i pomocníky pro rozdělování sv. přijímání.

Poslední papežova encyklika *Eccelesia de Eucharistia* musí být povinnou četbou všech, kteří nesou v Církvi nějakou odpovědnost. Je třeba se vyrovnat s naukou Církve o Eucharistii, abychom s ní z plna srdce souhlasili. Mimochodem, někteří se při takových nesprávnostech odvolávají na své vlastní svědomí. Svědomí však není normotvorné. Svědomí se musí orientovat podle pravdy. Svědomí je *norma normata*, normovaná norma. A když nemám vědomost, znalost, pak nemůže moje svědomí při takové záležitosti plnit svou povinnost.

Evangelická teoložka Heike Schmollová napsala smysluplně den po berlínském srazu v komentáři ve Frankfurter Allgemeine Zeitung: „To, co spojuje tzv. ekumenickou bázi z katolické i evangelické strany, je naprostá nevědomost o tom, co jejich vlastní církev věří a učí. Ignorance však není předpokladem pravého ekumenismu, ke kterému jsme podle

způsob, jakým přináší evangelium veřejnosti a ve sdělovacích prostředcích, kde vždy směřuje k jádru víry. „Papež pochopil, o co zde jde.“

Berger sám je hluboce věřící katolík, ale přednáší v Heidelbergu na evangelické teologické fakultě. V interview vysvětlil, že tak nečiní dobrovolně. V roce 1967 mnichovská teologická fakulta odmítla jeho doktorskou práci, ve které dokazoval, že Ježíš Kristus nezrušil židovský zákon, nýbrž ho vyložil a dal mu nový smysl v duchu doby. To, co v Mnichově zavrhl, uvádí nyní od roku 1991 Katechismus katolické církve. Berger to vysvětluje slovy: „Kdo s něčím přijde v Církvi dříve, je za to potrestán.“

Kristových slov zavázání: *Aby všichni byli jedno* (Jan 17,21). Takový ekumenismus končí v jakémsi druhu náboženství pocitů, a takových náboženství nabízí současná společnost dostatečnou hojnost.“

Mnozí věřící jsou v Církvi povolání, aby přebírali odpovědnost ve farních radách,

ve vedení společnosti. Jestliže však k odpovědnosti nepřistupují solidní znalosti víry, může to být tragické. A když člověk

ani neví, že nic neví, rozbíjí tím Církve v její podstatě.

Zde je třeba v zájmu ekumenismu říct kritickou poznámku k jednomu slůvku, které se na tomto poli stalo přímou kouzelnou formulí. Jedná se o slůvko „ještě ne“. Pod to spadají všechny otevřené ekumenické otázky. Protože to všechno stojí pod „ještě ne“, budí se tak dojem „ale brzy to půjde“. Realističtěji musíme říct, že mnohem častěji zde platí slova „již vůbec ne“.

Podobně z pohledu etiky času již nemůžeme mluvit s protestanty jedním hlasem. Připomeňme jen rozličné hodnocení homosexuality v teorii i v praxi. Stejně to platí i v oblasti víry. Uvedme jen na okraj, že např. ordinace žen v evangelické církvi vyvolala v důležitých otázkách úřadu nové zmatky, které před padesáti lety neexistovaly. Ekumenismus žije z pravdy a z odvahy podívat se jí do tváře a nikoliv ze zamlžených představ.

Neděle beze mše, pokání bez zpovědi, Eucharistie bez reálné přítomnosti, kostel bez otevřených dveří: to je smutná bilance, kterou u nás dělá jeden návštěvník ze středoevropské země. Jsme často tak profesionálně zaslepeni, že to nebereme na vědomí. Proto je v takovém setkání slyšet signál k obrácení. Starejme se všichni o to, co pro katolického křesťana znamená neděle se mší svatou, pokání se zpovědi, Eucharistie s reálnou přítomností a tedy i se svatostánkem a naše chrámy s otevřenými dveřmi. Když se tato čtyři „bez“ stanou opět „s“, najde mnoho katolických křesťanů a s nimi mnoho lidí opět svůj domov. Budou vědět, že se narodili v katolické církvi, protože Pánova přítomnost bude a zůstane jako něco, co je možno pocítit a zažít.

*Podle Die Tagespost
překlad -lš-*

Může křesťan věřit v Boha?

Pozdvižení kolem osoby Gottholda Hasenhüttla, které se zvedlo poté, co ho trevírský biskup Marx potrestal suspenzí za jeho počínání na ekumenických dnech v Berlíně, vyneslo znovu na povrch skutečnosti, které svědčí o dlouhodobém a systematickém proticírkevním a protináboženském působení tohoto profesora teologie, jehož neblahé důsledky není možné ani dostatečně zhodnotit. Zarážející přitom je ovšem skutečnost, že Hasenhüttl mohl celá desetiletí takto veřejně působit, a to právě se souhlasem trevírského biskupa.

Profesor Hasenhüttl výslovně odmítá víru v božské synovství Ježíše Krista a autoritu Církve srovnává s autoritou Hitlera.

Může křesťan věřit v Boha? Mnoho čtenářů si pomyslí, že takovou otázku není možno myslet vážně. Ale tak zcela jednoduché, jak by se mohlo zdát, to zase není. Je to jedna odpověď, o které nevím, jak dalece je rozšířena, ale já jsem se jí ovšem učil v hodinách katolického náboženství. Bylo to koncem sedmdesátých let v diecézi Trevír. Tam nás učili, že Bůh jako stvořitel světa je dnes již překonaný pojem. „Bůh“, to je něco jako šifra pro označení mezilidských vztahů lásky. Bez lidí by údajně Bůh vůbec neexistoval. Kdyby jednoho dne přestali existovat lidé, nebylo by ani žádného Boha. Kdo věří v jednoho Boha ve třech osobách, který existuje nezávisle na nás, dělá prý z Boha „objekt“. To byly zcela vážně míněné názory našeho učitele náboženství. On sám se označil za žáka mezitím zesnulého exegety ze Saarbrückenu Josefa Blanka. O několik let později jsem našel jeho názory ve spisech jiného teologa, který rovněž vyučuje v Saarbrückenu, dogmatika Gottholda Hasenhüttla.

Hasenhüttl promoval na paapežské univerzitě Gregoriana v Římě disertační prací, která pojednávala o víře v pojetí Rudolfa Bultmanna. Tato práce se objevila v přepracovaném vydání v roce 1963 pod titulem *Glaubensvollzug. Eine Begegnung mit Rudolf Bultmann aus katholischem Glaubnisverständnis* (Úkon víry. Setkání s Rudolfem Bultmannem z katolic-

kého pohledu víry). V úvodním slovu, které k této knize napsal sám Bultmann, mluví tento velice vlivný exeget o svém bezvhradném uznání pro tuto Hasenhüttlovu knihu jakožto „věcnou a výstižnou“ interpretaci svého díla. „Neboť takové pochopení své záležitosti a své práce jako v této knize jsem našel zcela ojedinele“ (s. 9).

V tomto raném díle G. Hasenhüttla jsou již nastaveny výhybky pro jeho pozdější vývoj, ale jeho důsledky naplno propukají v dílech pozdějších. Mezi nimi zaujímá prvé místo jeho *Kritická dogmatika*. Objevila se v roce 1979. Chtěl bych se u ní poněkud zastavit.

Pohled na obsah nám ukazuje, že kniha pojednává o všech

sobu myšlení prof. Hasenhüttla je obsažen již v první kapitole. Hasenhüttl zde rozlišuje dva „typy pravdy“: pravdu „relacionální“ a pravdu „objektivizující“. Relacionální pravda souvisí s životem a je ve své podstatě dobově dějinná. Je konstruována skrze úkon. „Objektivní“ pravda je předmětem myšlení, je dána přírodou a je tedy svou podstatou „nadčasová“ a „nehistorická“ (s. 17n). Je objektivní ve smyslu své danosti. S takovou pravdou mají co do činění přírodní vědy, víra naopak je typem pravdy relacionální, tedy nikoliv pravdy, která existuje nezávisle na nás.

Víra představuje existenciální komunikaci mezi lidmi. Pravda víry vychází zcela z těchto

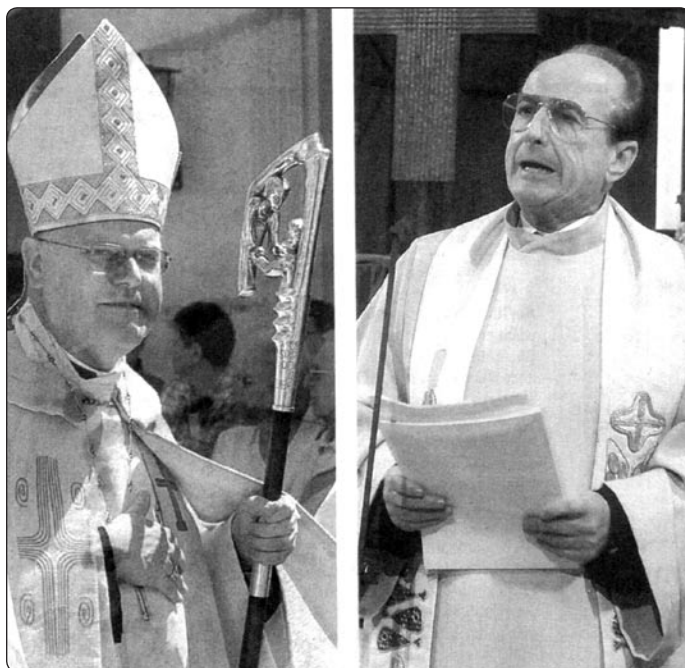
zováním‘ chápu odloučení od úkonu, a to je vždy bludný postup myšlení“ (s. 25).

Hasenhüttel ve svém díle důsledně vylučuje objektivizující myšlení. Odmítá také koncepci, podle které je možno vztahovou pravdu zakládat na skutečnosti. Vezměme si např. osobu Ježíše Krista. To, co vytváří víru v Ježíše Krista, je pouze „význam“, který má pro nás, aniž by tento význam měl jakýkoliv základ ve skutečnosti, která existuje nezávisle na nás v nějakém božském bytí Ježíšově. Takové pojetí Hasenhüttl odmítá jako „manipulující myšlení“ a „zavádějící techniku“.

Pro Hasenhüttla neexistuje nikdy pravda víry nezávisle na úkonu víry. Všechno, co existuje nezávisle, je označeno podle Heideggera jako postulát, takže v této optice je skutečně existující Bůh odsunut stranou jako ryze vykonstruované bytí. „Pravda o Bohu je jen vztah, není to pravda objektivizovatelná, nýbrž pouze vztahová“ (s. 25). Otázka po existenci Boha má smysl potud, pokud se nedomnívá, že Bůh existuje sám o sobě, nýbrž uvažuje pouze o tom, co Bůh pro nás může znamenat. „Je tedy funkcionální a jen z této funkce je možno usuzovat na skutečnost, která se ovšem kryje s funkcí.“

Chápat Boha jako fyzickou nebo metafyzickou realitu (jako „sluneční systém“) znamená propadnout „objektivizujícímu“ myšlení. Boha je třeba zařadit k vztahovým typům pravdy, takže „v podstatě je možno hovořit o Bohu jen tehdy, když mluvíme o člověku, když tedy člověk tuto skutečnost vytváří a on sám je předmětem, na kterém může reflektovat Boha jakožto dění“ (s. 28).

Samozřejmě že tím padá Bůh jako možný adresát modlitby. V Úvodu do nauky o Bohu (1980) uvádí Hasenhüttl na konci modlitbu, která je vlastně rozloučením s jakýmkoliv druhem modlitby, která se obrací k Bohu

Trevírský biskup Reinhard Marx a Gotthold Hasenhüttl

velkých tématech dogmatiky: 1. Co je pravda? 2. Ježíš Kristus, 3. Bůh; 4. Člověk; 5. Církev; 6. Svátosti; 7. Eschatologie. Klíč k pochopení celého díla a způ-

vztahů. Nikdo ji nemůže vystihnout v jejím objektivně existujícím věcném obsahu. Kdo si to myslí, prohřešuje se „objektivizujícím myšlením“. „Objektivizujícím myšlením“.

vidícimu a slyšícimu: „Bylo lehké modlit se, dokud jsem ještě v prostotě svého srdce mohl pokleknout a věděl jsem o Pánu na nebesích, který se na mě dívá...“ Josef Ratzinger k tomu napsal: „Tuto ‚modlitbu‘ jako výraz postoje (teologie, jejíž Bůh se propadl do pouhého mýtu) není možno číst bez otřesu. Touto ‚modlitbou‘ uzavírá Hasenbüttl svůj ‚Úvod do nauky o Bohu‘, je to modlitba, která nikoho neoslovuje, ale zoufale hovoří sama k sobě, že ještě existuje pro člověka smysl pro lásku a že takto prožívaný Bůh je pro člověka (...) jen smutnou rozmluvou s Ničím, kterou sám sobě dodává odvahy, a tento úkon nazývá modlitbou“ (Das Fest des Glaubens, 1981, s. 14).

„Bůh“ je pro Hasenbüttla „slovo bez smyslu“, „ideologický výrok“, když by jím měla být oslovena na nás nezávislá skutečnost. Je legitimní pouze jako výraz existenciálního úkonu, např. když zvolám „Bůh mi dal dítě“. Toto zvolání je smysluplné, aby vyslovilo „radost jako něco posledního“, nikoliv však, aby vyjádřilo, že Bůh má být označen za její zdůvodnění (Dogmatika s. 134). „Bůh“ může být legitimně pouze „predikát člověka, výpověď o člověku v oblasti vztahové komunikace“ (s. 132). To by mělo stačit, abychom ukázali, jak radikálně skoncoval Hasenbüttl s vírou. Když z Boha nezbylo nic víc než citoslovce, čím spíše padnou za oběť jeho soudu o objektivizujícím myšlení ostatní skutečnosti víry. Jen heslovitě vyjímáme:

Hasenbüttl odmítá výslovně víru v božské synovství Ježíše Krista a autoritu Církve; tu srovnává s autoritou Hitlera (s. 71–73), uznání autority Boha odmítá jako „eichmannovskou poslušnost“ vůči Bohu (s. 62). Jediným možným místem pro teologii je zkušenost (s. 49), Boží zjevení přirozeně zcela odmítá: když si někdo Boha představuje jako

Ekumnické bohoslužby v Berlíně – iluze nás k jednotě nepřivedou

mluvící bytost, jejíž autoritu nelze zpochybňovat, pak se nachází „v prostoru pouze iracionálně zdůvodňujícího a zajiště-

ného myšlení“ (s. 60). Hasenbüttl otevřeně tvrdí, že zjevení není pojetí Církve včetně 2. vatikánského koncilu (srov. s. 57).

Berlín semeništem nejrůznějších vyznání

V Berlíně je na 400 různých náboženských společností, jak zjistil Stefan Rademacher a Nils Grübel ze Svobodné univerzity v Berlíně. Berlín je v Německu městem s největším počtem vyznání. Mezi nimi je 161 křesťanských a 60 islámských organizací a 20 novopohanických a okultních skupin. Ve východní části města je jich však podstatně méně než v západní. Zde neuspěla ani Moonova sekta, ani buddhisté. Bývalí občané NDR jsou imunní vůči každé formě náboženství. Mezi křesťanskými skupinami na západě je řada charismatic-

kých „svobodných církví“, které však mají vždy jen malý počet členů. Jsou však působivější, než církve tradiční.

Je zde však také značná „náboženská promiskuita“. Křesťané využívají nabídky esoterických skupin nebo navštěvují buddhistické kurzy meditace.

Ti, kteří vystoupí z církve, nestávají se zpravidla nevěřícími, ale jsou „nábožensky nezávislí“. Řada náboženských skupin uváděla při průzkumu přehnané počty svých přívrženců.

Kath-net

Na závěr ještě pohled na nauku o Eucharistii v pojetí Hasenbüttla. Můžeme být zvědaví, jak se pokouší integrovat Eucharistii do svého relacionálního typu pravdy. Hasenbüttl postupuje tak, podobně jako ve většině jiných kapitol, že nejdříve předloží výroky učitelského úřadu a pak je interpretuje po svém.

Samozřejmě že ze skutečné Kristovy přítomnosti nezůstane vůbec nic: Přijetí Eucharistie má jako „sebeúkon celého člověka, symbolický význam“, v „úkonu společenství je možný zážitek Boha“ (s. 205). Ale co udělá Hasenbüttl s naukou Tridentského koncilu, že nezávisle na přijímání je adorace Eucharistie způsob bohopocty? Zde je plný Hasenbüttlův komentář: „Jako jsou možná jiná znamení, tak také společné požívání chleba není jediným znamením Kristovy přítomnosti. Prostě je zde chléb, který může poukázat na symbol životní možnosti v Ježíši Kristu, i když ta věc sama o sobě je taková, že podněcuje k jídlu. Jíme chleba a pijeme víno, ale plný koš chleba a plný sklep vína může některé lidi uklidnit. Tak je tedy trvalá eucharistie znamením naděje. Kdybychom chtěli za tím vidět objektivizující skutečnost, pak už zde hrají svou roli magicko-mystické představy a může dojít k modloslužbě.“ (s. 208)

Na jaké reakce narazila Hasenbüttlova teologie? Byla zde varování: Již v roce 1974 analyzoval dogmatik prof. Dr. Leo Scheffczyk nauku Hasenbüttla ve svém spisu: „Víra v Boha bez Boha?“ A dospěl k závěru: Ve skutečnosti zůstává křesťanský teolog věčně a obsahově na pozicích ateisty. R. 1975 upozornil ve Felsu dr. Georg Siegmund v článku „Křesťanství ateisté? Průlom radikální nevěry do katolické teologie“ na Hasenbüttlovy teze. R. 1980 uveřejnil prof. Dr. Franz Courth SAC obšírný rozbor Kritické dogmatiky pod titulem „Jen jiná cesta dogmatiky? K Hasenbüttlově

Kritické dogmatice“ v „Trierer Theologische Zeitschrift“ (89, s. 293-317) a dospěl k závěru: „Hasenhüttlovou pozitivní snahou je porozumět křesťanské víře jako aktuálnímu vztahu. Fatální na jeho pojetí však je, že tomuto svému oprávněnému zámeru obětuje nejen formální Boží transcendenci a jeho osobnost, osobní vztah k zmrtvýchvstalému Kristu, nýbrž také jedinečnost a nezaměnitelnost člověka. Hasenhüttl vystoupil s požadavkem vyslovit v nové řeči ‚pravdu křesťanské víry‘. Tento zámer uskutečnil tak, že předkládá zcela nové učení, jehož obsah nemá nic společného s předanou vírou. Závěr: Hasenhüttlova cesta není nový způsob, jak rozvíjet dogmatiku, nýbrž její úplné sebezrušení.“

A mohli bychom se vrátit ke každodennímu zaměstnání. Ale zde se jedná o něco mnohem více. Zde se jedná o nesmrtelné duše. Jim byla ze srdce vytržena víra. Kolik učitelů náboženství prošlo touto školou a pokračují v ničení víry v duších žáků, jim svěřených?

Snad by mě ta záležitost páčila méně, kdybych sám, jak jsem uvedl, nebyl svědkem skutečného působení takové výuky náboženství. Kdo zná tuto situaci, ví, že taková výuka náboženství není žádnou výjimkou, nýbrž představuje většinu normální každodenní výuky.

Kolik duší má tato výuka na svědomí? Víra v Ježíše Krista se vytrhává ze srdcí, jsou ničeny osobní vztahy k němu, karikují se ústřední pravdy víry. Nejhorší na tom však je skutečnost, že to všechno se děje ve znamení Církve: s *missio canonica*, církevním pověřením biskupa v Trevíru. Hasenhüttl vyučuje v Saarbrückenu od roku 1974. Učí tam ještě dnes.

Pramen: „Harter Geist und weiches Herz. Zehn Essays wider die Selbstmündigung der Christen“, Lauerz 1997, ISBN 3-908542-55-3

Modlitba velkého papeže k Nanebevzaté Panně Marii

Když Pius XII. vyhlášoval 1. listopadu 1950 při slavnosti bohoslužbě na náměstí Svatého Petra čtvrté mariánské dogma, prohlásil: „*Je to Bohem zjevená pravda, že neposkvrněná Bohorodička, po všechny časy Panna Maria, když skončila běh svého pozemského života, byla vzata do nebeské slávy s tělem i duší.*“ Bezprostředně po vyhlášení dogmatu měl Pius XII., hluboce dojatý událostí oné hodiny, před obrovským zástupem, shromážděným na náměstí Svatého Petra z celého světa, kázání o významu tohoto dogmatu pro dějiny spásy: „*Světlu bez míru, roztrženému a souženému vzájemnou nedůvěrou, rozkošem, protiklady a nenávisť, se ztratila, jak se zdá, víra a takřka uhasl smysl pro lásku a bratrství v Kristu.*“ Papež volá k světu, že „*my všichni jsme děti jedné a téže Matky, děti Marie, která žije v nebi... A nyní před ní poklekáme a naléhavě prosíme: Neposkvrněná Panno, Matko Boží a Matko lidí!*“

Modlitba Pia XII. k Nanebevzaté, kterou pronesl v den vyhlášení dogmatu, se dělí na pět částí.

1. První část je velkou oslavou Neposkvrněné a Nanebevzaté, Matky Boží a Matky lidí.

„*Věříme celým žárem svého srdce v Tvé triumfální nanebevzetí s tělem i duší. Tam jsi jako Královna opěvovaná a oslavovaná všemi andělskými sbory a všemi zástupy věřících. – My se s nimi spojujeme, abychom chválili a velebili Pána, který Tě tak povýšil nad všechny ostatní tvory, a abychom Ti přinesli horoucí vyznání své oddanosti a své lásky.*“

2. Druhá část modlitby k Nanebevzaté zdůrazňuje její nebeskou blaženost:

„*Víme, že Tvůj pohled, který kdysi s mateřskou něžností přijímal na zemi pokorné a trpící lidství Ježíšovo, se nyní sytí pohle-*

dem na slavné oslavení lidské přirozenosti nestvořené Moudrosti a že z radosti Tvé duše při pohledu na Nejsvětější Trojici tváří v tvář Tvé srdce plesá blaženým nadšením. – A my, ubozí hříšníci, jejichž tělo tak často zatěžuje vzlet duše, Tě naléhavě prosíme: očisti naše smysly, abychom se nauči-

li již zde na zemi poznávat Boha uprostřed divů jeho stvoření.“

3. Třetí prosba se obrací na Nanebevzatou s žádostí o útěchu v pozemském životě a prosí vroucně, aby shlédla na zemi v její nevslovné nouzi, ale také aby se k nám obrátila s radostným úsměvem své tváře:

„*Důvěřujeme, že Tvoje oči milosrdně shlížejí na naši nouzi a úzkosti, na naše boje a naše slabosti; že Tvé rty se usmějí i nad našimi radostmi a vítězstvími, že slyšíš Ježíšův hlas, který Ti o každém z nás říká to, co Ti ře-*

kl o svém milovaném učedníkovi: ‚Hle, to je Tvé dítě!‘ – A my, kteří Tě vzýváme jako svou Matku, přijímáme Tě spolu s Janem jako svou vůdkyni, jako sílu a útěchu v našem smrtelném životě.“

4. Ve čtvrté prosbě jde papež ještě dále ve své naléhavé prosbě o pomoc Nanebevzaté pro svět, kterému hrozí záhuba:

„*My máme živoucí jistotu, že Tvé oči, které plakaly nad zemí, svlaženou Ježíšovou krví, se i nyní obrátí k světu, vystavenému válkám, pronásledováním a útisku nevinných a slabých. – A my v temnotách tohoto slzavého údolí očekáváme Tvé nebeské světlo a Tvou vřidnou mateřskou úlevu v žalostech našich srdcí, ve zkouškách Církve a naší vlasti.*“

5. Modlitba papeže končí prosbou, abychom s její pomocí dosáhli svého cíle a štěstí na věčnosti, a ústí do slov modlitby Zdrávas Královno:

„*Konečně věříme, že Ty vládneš v nebeské slávě jako Královna oděná sluncem a korunovaná hvězdami, že jsi tam po Ježíši radostí a rozkoší andělů a svatých. – A my na této zemi, kde kráčíme jako poutníci, posilováni vírou v budoucí zmrtvýchvstání, vzhlížíme k Tobě, živote náš a naděje naše: přitahuj nás sladkostí svého hlasu, abys nám pak po tomto vyhnanství ukázala Ježíše, požehnaný plod života svého, ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria!*“

Josef Dillersberger
Podle -sks- 33/2002

Misijní stanice jako kulturní památka

Pět misijních stanic spravovaných františkány v Siera Gorda vyhlásilo UNESCO za světové kulturní dědictví. Tyto stanice založil v průběhu jednoho desetiletí v 18. století fráter Junipero Serra. Tvoří

svými vzácnými freskami jedinečný příklad novošpanělského baroka.

Podle vyjádření UNESCO jsou tyto misijní stanice svědecktím důležitým kulturním výměny v procesu kolonializace.

EDITORIAL - pokračování ze str. 2

jednou přijdou vykladači, kteří budou na jeho text uplatňovat svá lidská psychologická a sociologická měřítka, a neopomenul uvést velmi příznačné, hluboce lidské podrobnosti, které jednoznačně dokládají, že se jedná o tak věrný zápis skutečné události, že by si ho žádná lidská obrazotvornost nemohla sama vybásnit nebo vykonstruovat. Vyvrací tak předem argumentaci bultmannovských exegetů jejich vlastní zbrání. Je jasným důkazem jejich zaslepenosti, že jim zcela unikl právě tento do očí bijící a usvědčující Janův realismus.

Ježíš Kristus zde totiž stojí před závažným a nanejvýš riskantním úkolem, pro který přišel na svět: seznámit lidstvo se zcela zásadní a převratnou změnou v dosavadním pojetí náboženství a kultu. V čem spočívá tato zásadní změna? V tom, že Bůh sestupuje ze své nedostupné výšky a sám vychází člověku vstříc a tak hluboce se sklání ke svému tvorovi, že jejich vzájemný styk se bude uskutečňovat ve formě *communio*, tedy obcování. Tento výraz „obcování“ kdysi figuroval ve vyznání víry, ale byl odstraněn; dnešní generaci připadá nevhodný, protože ta chápe „obcování“ spíše jako pohlavní styk. Dokud pohlavní styk platil za něco posvátného a vznešeného, nikomu „obcování“ v Krédu nevadilo. Dnes byl nahrazen termínem „společensví“, ale tento termín nevystihuje plnou podstatu toho, co pojem *communio* znamená. Ke vzniku společensví postačí blízkost a sdružení lidí, které spojuje aktivita ke společnému zájmu a cíli. „Communio“ vyjadřuje také mnohem důvěrnější a daleko více osobní a intimní styk, než jakým je pouhé společensví, jde o mnohem více než jen o sdílení společných zájmů, hodnot a cílů. Jde tu o vzájemné sdílení a sebeodevzdání, které jde tak daleko, že zúčastnění vytvářejí zcela novou živoucí jednotu, jak o tom mluví Ježíš, když říká: *Ti dva budou jedním tělem.*

Podobně charakterizuje Pán i nový vztah mezi sebou a člověkem ve své eucharistické řeči: skutečný Boží ctitel nebude jen někdo blízko u Boha. Ježíš říká zcela jednoznačně: *bude zůstávat ve mně a já v něm.* „Communio“, které přináší Ježíš člověku, jde totiž tak daleko, že od nynějška má člověk uctívat Boha tím, že jej bude požívat jako svůj pokrm.

Je tu ještě jeden zásadní rozdíl mezi starou a novou bohooctou: Dosud Bůh přesně a přísně předepisoval, jak se má člověk chovat k tomu a v tom, co je posvátné. Nyní, kdy se k němu tak nesmírně přibližuje, a to nikoliv symbolickými předměty, jako jsou desky zákona či archa, ale zcela realisticky a osobně, přenechává zcela na člověku, jak bude projevovat svou úctu k Nejvyššímu a Nejsvětějšímu. Jako by pokládal za samozřejmé, že jeho víra, opravdová úcta a pravá pokora mu budou samy diktovat, jak se má v obcování s Bohem chovat. Dlouho tomu tak skutečně bylo. Člověk choval k Bohu a prokazoval mu, pokorně skrytému, tu nejvyšší možnou úctu a v duchu této úcty mu stavěl nejdůstojnější příbytky, ve kterých byl Nejvyšší a Nejsvětější a jeho trůn středem, který přímo vyzýval, aby před ním každý padl na kolena a pokorně se mu klaněl. Ale to se nyní od určité doby zřetelně mění. Víra a úcta však zůstávají nadále ve vztahu spojených nádob. V čem měla koncilium žádaná hlubší spoluúčast věřících spočívat, ne-li v prohloubení jejich víry a úcty?

Jestliže prorok kdysi prohlásil: „Běda mi, musím zemřít, protože jsem spatřil Boha,“ co by řekl, co by zvolal, kdyby zjistil, že má jíst tělo svého Boha a pít jeho krev? Čím to, že taková posvátná úcta k Nejvyššímu připadá dnešnímu člověku cizí, že si dovoluje odbourávat postupně *sacrum*, aby více do popředí vystoupilo jeho *humanum*?

Není lhostejné, co návštěvníkovi chrámu a bohoslužby padne na prvý pohled do oka, zda zde vše směřuje k Bohu, nebo k člověku. Jakékoliv omezování projevů a výrazů úcty musí nutně vyústit v postupný úbytek úcty a její plíživou ztrátu. Míra úcty projevované Eucharistií je a zůstane přesným ukazatelem stupně skutečné víry v Ježíšovo slovo: *Toto je moje tělo, toto je moje krev* a míra víry v Ježíšovo slovo je mírou víry v Boha. Mezi pokornou vírou a pyšnou nevěrou není skok ani zlom, ale dlouhá stupnice postupného úbytku. Od víry k nevěře se jde v tak malých krůčcích, že to v každé periodě vypadá, jako by se nic nedělo, až se nakonec profesoru teologie zdá zcela samozřejmé, že jsme si Boha vlastně vymysleli.

-red-

Přímluvy za kněze

Za našeho Svatého otce:

Napln ho, Pane, svými dary.

Za kardinály a kuriální preláty:

Dej jim své světlo, Pane.

Za arcibiskupy a biskupy:

Napln je svou milostí, Pane.

Za správce farností:

Dej jim horlivost pro Tvou slávu, Pane.

Za kaplany:

Veď je, Pane.

Za kněze představené v seminářích:

Osvěcuj je, Pane.

Za kněze řeholníky: *Zdokonaluj je, Pane.*

Za světské kněze: *Posvěcuj je, Pane.*

Za kněze zpovědníky a duchovní vůdce:

Učiň je nástrojem Svatého Ducha, Pane.

Za kněze kazatele: *Osvěcuj je, Pane.*

Za kněze misionáře: *Pomáhej jim, Pane.*

Za kněze pracující v Katolické akci:

Veď je ve všem jejich počínání, Pane.

Za kněze učitele a vedoucí mládeže:

Zapal je svou láskou, Pane.

Za kněze pracující mezi dělníky:

Dej jim lásku k chudým, Pane.

Za kněze pracující v nemocnicích:

Dej jim lásku a sílu k sebezapření, Pane.

Za kněze nemocné:

Dej jim trpělivost, Pane.

Za kněze zestárlé v Tvé službě:

Buď jim oporou, Pane.

Za kněze osamělé:

Buď jim společníkem, Pane.

Za kněze vnitřně rozervané a pochybující:

Daruj jim pokoj, Pane.

Za kněze mladé:

Ochraňuj je, Pane.

Za kněze pronásledované a pomlouvané:

Braň a ochraňuj je, Pane.

Za kněze zkoušené pokušením:

Dej jim sílu, Pane.

Za kněze umírající:

Posilni je svou přítomností, Pane.

Za kněze zemřelé:

Uveď je do své slávy, Pane.

Za seminaristy a čekatele kněžství:

Dej jim vytrvalost v povolání, Pane.

Za všechny kněze:

Přetvoř je v sebe, Pane.

Ať jsou plní Ducha Svatého, aby skrze ně obnovil tvář země.

Božské Srdce Ježíšovo, plné horlivosti pro Otce, prosíme Tě za všechny kněze: napln je vírou, horlivostí a láskou. Amen

Z denních modliteb sester od Kříže a Božského Srdce

Bašta Pána Boha (31)

Tu však znovu vyskočil kněz Soyer a zvolal vzrušeným hlasem: „Zeptám se tedy ještě jinak, milí bratři. Smíme naše věrné katolíky přivést do nebezpečí, že ztratí víru? Smíme je ponechat v těchto dnech pronásledování bez posily a útěchy? Cožpak v první církvi nesloužili kněží Nejsvětější oběť beze strachu z mučení? Doba pronásledování je opět zde. Naše stodoly, lesní jeskyně a komory, v nichž stojíme u oltáře, jsou katakomby. V nich posiluje Pán své pastýře a stádo. Vezměte lidem mši svatou a odeberete jim sílu, která chrání jejich duše a duše jejich dětí proti strašnému nepříteli!“

Většina přítomných radostně souhlasila. Kanovník několikrát důrazně kývl. Jan Chartres však řekl:

„Také chytrost je ctnost!“

„Za ní se však tak ráda skrývá zbabělost,“ skočil mu prudce do řeči Soyer. Ale generální vikář ukončil propukající hádku:

„Všichni víme, že oba bratři Chartresové nepatří ke zbabělcům. Podali nám mnoho důkazů o své odvaze a obětavosti. Nikdo nemá právo je kárat kvůli jejich úvahám. Mohu nyní poprosit o názor otce Doudaina?“

Ten však odpověděl tiše, s tváří pokrytou ruměncem:

„Já sám jsem kdysi ze zbabělosti přísahal revoluci a necítím se tedy povolán k tomu, abych komukoliv z přítomných vyčítal nedostatek odvahy. Když se ale ptáte mě osobně, řeknu vám, že také já budu i v budoucnu celebrovat a že chci Bohu děkovat, a dá-li mi příležitost, mučednictvím odčinit můj chybný krok.“

Slova bývalého spřísežence vyvolala neobyčejně hluboký dojem. Abbé de Bruneval ale pokračoval:

„Prosím nyní také našeho spolubratra Coudrina, aby nám řekl své mínění.“

Tázaný se pomalu zvedl. V jeho očích zaplápl potlačovaný žár, když promluvil chvějícím se hlasem:

„Jsem nejmladší z vás všech. Ale svůj názor mohu shrnout do jediné věty: Také já budu v budoucnosti za jakýchkoliv podmínek celebrovat. Nevím totiž, proč jinak bych byl přijal svátost kněžství!“

Tu pokýval také generální vikář zcela rozhodně hlavou a řekl:

„To je také moje mínění. Budeme tedy i dále skrytě sloužit mše svaté, přičemž kromě statečnosti budeme dbát obzvláště na opatrnost.“

V tom okamžiku se otevřely dveře a vstoupila žehlička, celá zrudlá.

„Promiňte, že vás ruším,“ řekla rozpačitě, „ale bude lepší, když teď odejdete. Moje sousedka, která právě stála v obchodě, pojala podezření. Víte přece, že na každého z vás je vypsána odměna za dopadení, a obávám se, že by si sousedka docela ráda ty peníze vydělala.“

Ozvaly se hlasité výkřiky rozhořčení. Několik kněží zděšeně vyskočilo. Generální vikář ale řekl klidně: „Ukončíme tedy naši poradou. Vrátime se zpět ke své dosavadní práci. Ostatně, vzhledem k velkému nebezpečí nechci nikoho nutit, pokud si myslí, že musí mít jiný názor.“ Přitom vrhl rozpačitý pohled na bratry Chartresovy. Ambrož, starší z obou bratrů, ale vážně odpověděl: „My se teď také nebudeme distancovat a ukážeme vám, že také nejsme zbabělci.“

Nato abbé Bruneval pevně stiskl ruku oběma kněžím. „Nic jiného jsem od vás nečekal,“ řekl tiše.

Ulicemi Montbernage šel tou dobou muž v chudobném oblečení. Jeho obličej byl přepadlý, poznamenaný zármutkem a strádáním, a přece byl v jeho očích skrytý lesk, odraz tiché, srdečné radosti. Jak se na své cestě stále díval po chudých chalupách, pokrytých došky, něžně a zkoumavě pohlížel do tváří hrajících si děti, jako by je chtěl rozpoznat, podobal se člověku, který se po dlouhém, bolestném odloučení vrací do vlasti.

Ale náhle sebou prudce trhl a narazil si rychle klobouk hluboko do čela. Na protější straně šel proti němu kostelník Claude Pascal.

„Že ten mi zrovna musí vběhnout do cesty,“ zabručel cizinec a odvrátil se. Kostelník se ale zastavil a civěl na něho jako na zážrak.

„To je přece, to je přece...“ mumlal si pro sebe a třeštil oči za cizincem, který šel rychle dál. Potřásaje hlavou pokračoval ve své cestě. Potom však zůstal stát, obrátil se a začal se plížit za tím druhým, až ho nakonec viděl zmizet v obchodě paní Bernardové.

„To bych si ani nepomyslel!“ zašklebil se zlomyslně. Pak najednou přidal do kroku a belhal se, jak mohl nejrychleji, na opačnou stranu do Poitiers.

Před prezidentem trestního soudu stála žena, která, jak se domnívala, udělala před hodinou v Babetině krámě zvláštní odhalení. Jeden národní gardista, kterému to sdělila, ji sem bez

váhání okamžitě přivedl, aby mohla přednést své udání.

„To, co mi zde vyprávíte, občancko, je ovšem nadměru podezřelé,“ řekl Jan Planier, zatím co protáhl rty do osklivého úsměvu. „Zdá se, že by se nám teď mohl podařit dobrý úlovek. Zcela bezpochyby se v domě žehličky konala tajná schůze kněží bez přísahy. A byl by to úplně mimořádný úspěch, kdybychom je mohli všechny naráz zatknout. Samozřejmě, že jste prokázala národu velkou službu a budete z toho pociťovat hluboké uspokojení.“

Udavačka však rozpačitě přeshlapovala z nohy na nohu. Konečně ze sebe vykoktala:

„Ano, ale jakpak to bude s odměnou? Na každého, kdo odmítl přísahu, je přece stanovena cena 50 franků!“

„Peníze ovšem dostanete, bude-li vaše oznámení dovršeno úspěchem,“ usmál se prezident.

„Já to nedělám kvůli penězům,“ zajíkala se žena omluvně a trochu nejistě.

„Ne, ne,“ přerušil ji bývalý kněz, „já vím, že jste to oznámení učinila jen z lásky k vlasti.“

„Ano, samozřejmě, jen z lásky k vlasti,“ breptala žena. V tom okamžiku vstoupil do kanceláře prezidenta policista a přiváděl dovnitř muže, který chtěl právě také udělat důležitou výpověď.

Byl to Claude Pascal, kostelník z Montbernage.

„Co mi nesete dobrého?“ zeptal se prezident, jehož znal kostelník už dlouho jako „statečného jakobína“.

„V Montbernage je farář Pruel,“ vyrazil ze sebe prudce Pascal. „Sám jsem ho viděl a vím, kde vězí.“

„To by nebyl špatný úlovek,“ zašeptal si pro sebe odpadlý kněz. „Vypadá to dnes na šťastný den, třebaže bude nešťastný pro ty zatracené odmitavce.“ Obličej mu najednou zrudl hněvem.

(Pokračování)

Podzimní víkend s duchovním programem pro osamělé matky

Termín a místo konání víkendu: 3.-5. 10. 2003 exerciční dům Český Těšín. Víkend je určený pro maminky, které z nejrůznějšího důvodu vychovávají své děti samy. Program víkendu je určen pouze pro maminky, děti je potřeba nechat tentokrát doma. Víkend povede P. Antonín Krasucki OP. **Téma: Modlitba a život z víry.**

Čas bude rozdělen mezi zamyšlení nad Písmem, možnost soukromého rozhovoru s knězem, společné modlitby, setkání se s ostatními osamělými matkami a příležitost ke svátosti smíření. Cena pobytu je cca 450 Kč. V ceně je zahrnuto ubytování a strava. O přihlášku na víkend a bližší informace o setkání si napište na adresu: **Centrum pro rodinný život, Biskupské nám. 2, 772 00 Olomouc, tel.: 587 405 250-3, e-mail: reznickm@arcibol.cz**

DRAMATICKÝ OBRAZ LIBÉRIE

Justin Izquiedro je 31letý misionář, který vede pečovatelskou stanici katolické nemocnice sv. Josefa v Monrovi. V Libérii probíhají boje mezi rebely a jednotkami prezidenta Taylora.

Justin byl v červnu svědkem prvního útoku guerilly. „Přicházely k nám celé rodiny, které utrpěly po bombovém útoku těžká zranění. Naše nemocnice nebyla našťásti zasažena. Měli jsme ještě několik pytlů rýže, kterou jsme mohli pacientům podávat. Nefungují již žádné obchody, banky jsou uzavřeny, v přístavu se nepracuje, nikdo nevykládá dovezené léky a potraviny.

V ulicích jsou jen vojenská vozidla. Kdo říká, že nemá strach, nemluví pravdu. Strach však ustupuje do pozadí, když se jedná o to, pomáhat druhým a obětovat se pro ně. Ale trpíme spolu s matkami a dětmi, které přicházejí do nemocnice. Je zde ještě pět španělských misionářů.“

Dvě misijní sestry, které pracují v nemocnici, podařily zprávu své generální představené, že okruh vzbouřenců kolem města se stále více uzavírá a že nikdo nemůže odejít. Misionářky z řádu Neposkrvněného početí však nechtějí opustit zemi a chtějí setrvat v nemocnici, i když do nemocnice přichází stále méně lidí.

BLAHOŘEČENÍ MATKY TEREZY

Proces blahořečení matky Terezy bude přenášet televize do celého světa. Počítá se s velkým počtem odběratelů. Zatím nejvíce diváků sledovalo obřad otevření Sváté brány milostivého léta o Vánocích 1999.

NEPÁLSKÝ KRÁL

VYZNAMENAL KATOLICKÉ MISIONÁŘE

Katolici v Nepálu mají důvod k radosti. Jezuita Eugene L. Watrin a řádová sestra Margaret Mary byli vyznamenáni řádem „Gorkha Dakshin Bahu“ za přínos k morálnímu růstu země a zásluhy ve výchově. Vyznamenání jim osobě předal nepálský král Gyanendra u příležitosti svých 57. narozenin.

P. Watrin pochází z USA a působí v Nepálu již 50 let. Krátce předtím oslavil 60. výročí svých řeholních slibů. Vyučuje na institutu sv. Františka Xaverského a angažuje se spolu se svými žáky v různých sociálních projektech. Sestra Margaret pochází z Indie. Působí zde teprve několik let a pracuje jako ředitelka školy v Káthmándú, kterou navštěvuje na 2000 žáků.

V Nepálu je 23 církevních škol, které navštěvují i ne-křesťanští žáci. Církev se zde stará také o vzdělávání 35 tisíc uprchlíků z Buthanu v uprchlických táborech na východě země.

Některé katolické školy v ohrožených horských oblastech musely být na určitou dobu zavřeny. V Nepálu žije 6000 katolíků. Misie v Nepálu byla svěřena jezuitům a v roce 1996 byla pozdvižena na úroveň apoštolské prefektury. V případě opětovného propuknutí nepokojů jsou církevní školy i zdravotní zařízení vystaveny velkému ohrožení, protože nejsou vůbec nijak chráněny.

Sestry Apoštolátu sv. Františka v Praze 6 – Dejvicích, Proboštská 3, zvou na sobotní setkání 6. 9. 2003 od 9.00 do 17.00 hod. dívky ve věku od 16 do 30 let k pohovoru a zamyšlení na téma: **Povolání – jak poznávat své místo v Božím plánu.** Přihlášky a informace do 31. 8. u sestry Michaely, tel.: 224 322 421.

Liturgická čtení

Neděle 17. 8. – 20. neděle v mezidobí

1. čt.: Př 9,1-6
Ž 34(33),2-3.10-11.12-13.14-15
Odp.: 9a (*Okuste a vízte, jak je Hospodin dobrý.*)
2. čt.: Ef 5,15-20
Ev.: Jan 6,51-58

Pondělí 18. 8. – ferie

1. čt.: Sd 2,11-19
Ž 106(105),34-35.36-37.
39-40.43ab+44
Odp.: 4a (*Pamatuj na nás, Hospodine, pro náklonnost k svému lidu.*)
Ev.: Mt 19,16-22

Úterý 19. 8. – nez. pam. sv. Jana Eudese

1. čt.: Sd 6,11-24a
Ž 85(84),9.11-12.13-14
Odp.: srov. 9 (*Hospodin mluví k svému lidu o pokoji.*)
Ev.: Mt 19,23-30

Středa 20. 8. – památka sv. Bernarda

1. čt.: Sd 9,6-15
Ž 21(20),2-3.4-5.6-7
Odp.: 2a (*Hospodine, z tvé síly se raduje král.*)
Ev.: Mt 20,1-16

Čtvrtek 21. 8. – památka sv. Pia X.

1. čt.: Sd 11,29-39a
Ž 40(39),5.7-8a.8b-9.10
Odp.: srov. 8a+9a (*Hle, přicházím, Pane, splnit tvou vůli.*)
Ev.: Mt 22,1-14

Pátek 22. 8. – památka

Panny Marie Královny
1. čt.: Rt 1,1.3-6.14b-16.22
Ž 146(145),5-6b.6c-7.8-9a.9b-10
Odp.: 2a (*Duše má, chval Hospodina! Nebo: Aleluja.*)
Ev.: Mt 22,34-40

Sobota 23. 8. – nez. pam. sv. Růženy z Limy nebo sob. pam. P. Marie

1. čt.: Rt 2,1-3.8-11;4,13-17
Ž 128(127),1-2.3.4.5
Odp.: 4 (*Hle, tak bývá požehnán muž, který se bojí Hospodina.*)
Ev.: Mt 23,1-12

Breviář pro laiky

Uvedení	NE	PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO
do první modlitby dne:	17. 8.	18. 8.	19. 8.	20. 8.	21. 8.	22. 8.	23. 8.
Antifona	1136	1150	1166	1734	1722	1478	1228
Žalm	784	783	783	783	783	783	783
Ranní chvály:							
Hymnus	1136	1151	1166	1734	1723	1479	1228
Antifony	1137	1151	1167	1183	1198	1214	1229
Žalmy	1137	1152	1167	1183	1199	1214	1229
Kr. čtení a zpěv	1140	1155	1170	1735	1724	1654	1232
Antifona k Zach. kantiku	711	1155	1170	1477	1724	1479	1232
Prosby	1140	1155	1171	1724	1724	1655	1232
Záv. modlitba	711	1156	1476	1477	1478	1479	1480
Modlitba během dne:							
Hymnus	1141	1156	1172	1187	1203	1219	1233
Antifony	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1234
Žalmy	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1234
Krátké čtení	1144	1159	1175	1190	1206	1221	1236
Záv. modlitba	711	1159	1175	1191	1206	1222	1236
Nešpory:							
	SO						
Hymnus	1132	1145	1160	1176	1736	1727	1660
Antifony	1133	1146	1161	1177	1193	1208	1224
Žalmy	1133	1146	1161	1177	1193	1209	1224
Kr. čtení a zpěv	1135	1149	1164	1180	1737	1730	1663
Ant. ke kant. P. M.	710	711	1164	1180	1477	1731	1479
Prosby	1135	1149	1165	1180	1731	1731	1664
Záv. modlitba	711	711	1165	1476	1477	1478	1479
Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1260

